

Minule jsme se, velevázení pánové, bavili o první a základní svátosti – ano, správně, o křtu. A podívali jsme se, jak to vypadá, když je křtěn dospělý člověk. Je to velká zkušenost nejen pro něj, ale i pro celé společenství farnosti, které s ním jeho nový život, život křesťana prožívá – nejen při velikonoční vigílii, ale i nadále.

V praxi se však většina z vás, troufám si tvrdit, setká spíše se křtem maličkých dětí, téměř novorozenat. A to by možná leckdo pokládala za oslavu spíše rodinnou, uzavřenou, v úzkém kruhu, která se širšího společenství církve příliš netýká...

Chyba lávky, pánové! Každý křest – ať je to dospělý člověk nebo malé miminko – se zásadním způsobem dotýká celé církve. Vždyť samotný křest působí to, že se člověk stává Božím dítětem a součástí církve. A nám, kteří k církvi náležíme, kteří jsme součástí jednoho těla, by rozhodně nemělo být lhostejné, že je nás o jednoho víc.

Jak to máme poznat?

Liturgické knihy nám říkají, že Boží lid, to je církev, zpřítomněná místním společenstvím věřících, má při křtu dospělých i dětí velmi důležitou úlohu. V tomto společenství Božího lidu mají své místo nejen biskupové, kněží a jáhni, ale i laici – na prvním místě pochopitelně rodiče a kmotři, ale i jejich přátelé a ostatní členové společenství.

Role rodičů je pochopitelně prvořadá; jsou to oni, kdo přináší dítě ke křtu, veřejně žádají o jeho křest, žehnají dítě křížem, zřikají se satana, vyznávají víru, přináší dítě ke křestnímu prameni, drží rozžatou svíci a přijímají požehnání. Je evidentní, že zvláště při křtu dětí vystupuje do popředí chápání rodiny jako „domácí církve“. Křtící kněz či jáhen také v průběhu křtu oslovuje především a na prvním místě rodiče dítěte.

A to dítě je z toho vynecháno?

Bylo by vcelku absurdní, kdybychom se při křtu obraceli na nemluvnátko, tak jako se obracíme na dospělého při křtu, a chtěli po něm např. vyznání víry. Dítě samotné však není přítomno jako neúčastný divák; kněz či jáhen se na něj obrací vcelku čtyřikrát: při označení znamením kříže v úvodních obřadech, při křtu samém, při mazání olejem a při předání bílého roucha.

Nevyžaduje však v tu chvíli od něj odpověď – to by byl jen jakýsi fingovaný dialog, parodie na skutečné křestní obřady. Církev zde oslovuje dítě proto, že je respektuje jakožto lidskou osobu s lidskou, osobní důstojností – podobně jako to maličké oslovuje jeho maminka či tatínek, i když pochopitelně nečekají odpověď.

A co tedy s tím vyznáním víry?

Vyznání víry je nepochybně klíčovým prvkem křtu. Zvláště zde má univerzální dosah – vyznání víry skládané rodiči a kmotry je chápáno jako vyznání víry celého shromáždění. To naznačuje mimo jiné fakt, že konali se křest v neděli či ve slavnost, vynechává se obvyklé vyznání víry po kázání.

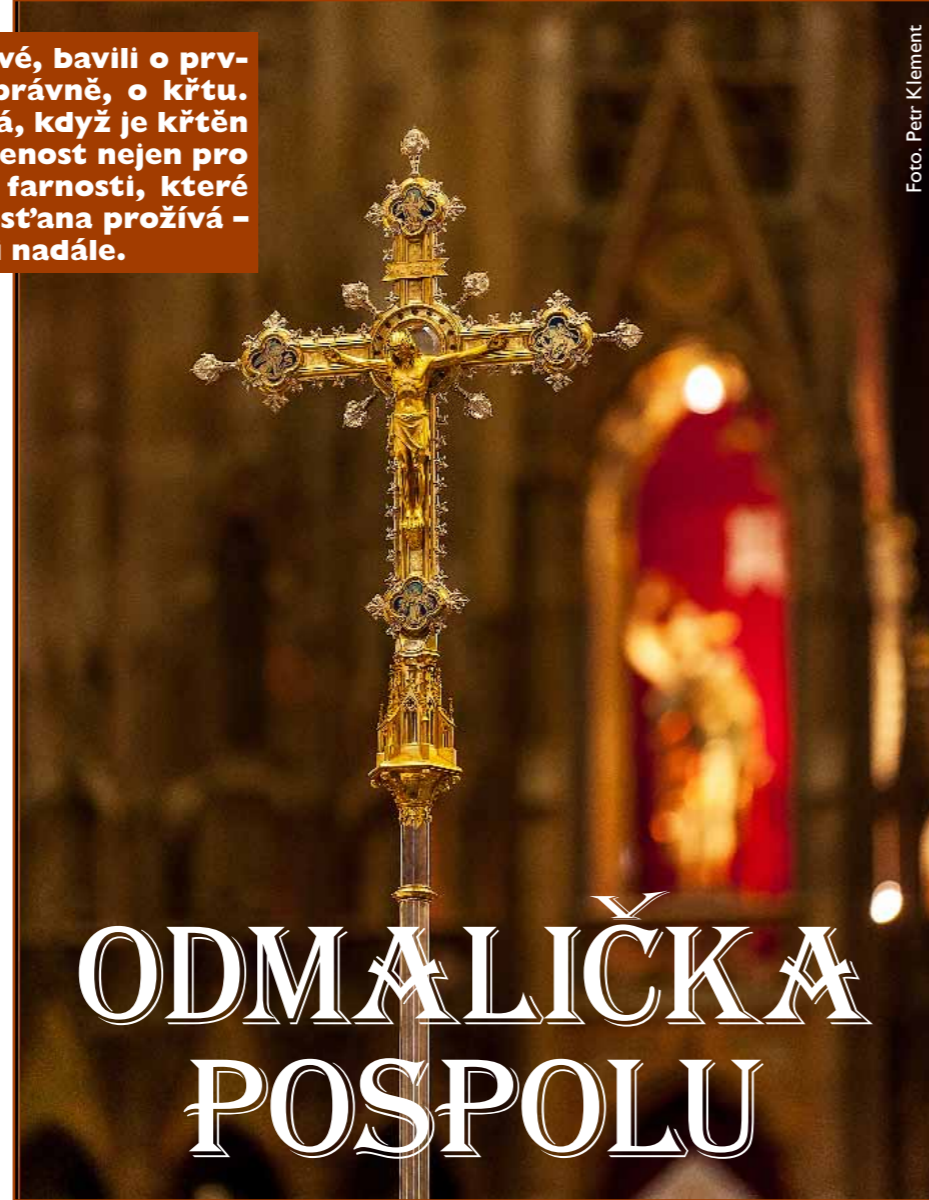

Foto: Petr Klément

Toto křestní vyznání víry je explicitně jako víra církve uvedeno. Ve výzvě adresované rodičům a kmotrům podtrhuje kněz či jáhen: „To je víra církve a malé děti je možné křtít, jen když se církev za ně zaručí svou vírou.“ A samotné vyznání víry je uzavřeno nádhernými slovy: „Tak věříme. Tak věří církev. A my tuto víru vyznáváme a ona je naší slávou v Kristu Ježíši, našem Pánu.“

Zachtělo se vám při čtení předchozího řádku spontánně odpovědět „amen“? Zcela správně! Tato odpověď se chápe jako účast celého shromáždění, celé církve. Takto projevem souhlasem se my všichni přítomní projevujeme jako církev spojená v jedné víře.

A jak je to se křtem mimo kostel?

Někdy se stane, že se narodí velmi slabé a nemocné miminko, u něhož je vážné riziko, že nebude dlouho žít. V takových případech je velmi žádoucí, aby bylo pokřtěno ihned po narození – křest je přece brána do věčného života, a nemáme lepší způsob, jak to maličké na věčnost připravit, než právě křtem. Ovšem i tento křest – a může ho vykonat kdokoli, dokonce i nepokřtěný člověk – je křtem v jednotě s církví, a má proto celocírkevní rozměr.

Proto – když se pokřtěné maličké uzdraví či lékařům se podaří zachránit jeho život – ve

vhodný čas bývá takové děťátko přineseno do kostela ke zvláštnímu obřadu, totiž k přijetí do shromáždění věřících. Jeho rodičů se při této liturgii kněz ptá, proč přicházejí s dítětem do shromáždění Božího lidu. Rodiče obvykle odpovídají: „Aby všichni věděli, že je křesťan, křesťanka.“ Anebo výslovně podle latinského originálu: „Aby bylo ve společenství zjevné, že bylo přijato do církve.“ Tímto přijetím se ovšem rozumí fakt, že součástí církve se dítě stalo již samotným křtem.

V tomto obřadu na místě křtu – po litaních ke všem svatým – stojí zvláštní žehnácí modlitba. V ní se kněz či jáhen obrací k Bohu jménem celé církve: „Za všechno ti tvá církev děkuje a prosí tě...“ – a tato formulace je v liturgii ojedinělá. Velmi dobře však vystihuje onen fakt, který jsem se snažil zdůraznit už na začátku: křest je křtem v církvi a pro církev, a proto se celé církve týká.

Až tedy budete, vážení pánové – a já věřím, že budete – děkovat dobrému Bohu za svůj vlastní křest, můžete si v tu chvíli uvědomit, že spolu s vámi děkuje za dar křtu celá církev, která je Božím lidem, Kristovým tělem a chrámem Svatého Ducha. A to stojí za pamatování.

Uvědomělé děkování přeje Zdeněk Drška

ZDE LEŽÍ NAŠ SPASITEL

Z CYKLU „MUŽI URČENÍ K LIKVIDACI“
AUTOR: CZINA

